

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utveckling av serviceprocessen för arbetssökande och arbetsförmedlingsservice (RP 108/2025 rd): Ärendet har remitterats till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 43/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande sakkunnig Anna Aaltonen, arbets- och näringsministeriet
- regeringsråd Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Riku Hurme, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Toni Ruokonen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Eerika Majamaa, justitieministeriet
- finansråd Jukka Mattila, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Eeva Vartio, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Antti Ristimäki, Folkpensionsanstalten
- överinspektör Ari Sormunen, Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
- utvecklingsexpert Kimmo Laine, UF-centret
- utvecklingsexpert Matias Vainio, UF-centret
- utvecklingschef Ville Salo, Helsingfors sysselsättningstjänster
- utvecklingschef Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund
- sysselsättningsområdesdirektör Tero Hyttinen, Fjäll-Lappland - Pello sysselsättningsområde
- kundrelationschef Sanna-Mari Levijoki, Vanda sysselsättningsområde
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Merru Tuliara, Henkilöstöala HELA ry
- ledande arbetskraftspolitisk expert Patrik Tötterman, Kommun- och välfärdsområdesarbetsgivarerna KT

Betänkande AjUB 9/2025 rd

- arbetskraftspolitisk expert Alli Tiensuu, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- ekonomisk expert Tom-Henrik Sirviö, STTK rf
- utvecklingschef Hannamari Heinonen, Företagarna i Finland rf
- verksamhetsledare Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- jämställdhetsombudsmannens byrå
- dataombudsmannens byrå
- Finlands Kommunförbund
- Akava ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen, lagen om främjande av integration, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, samiska språklagen, lagen om inkomstdatasystemet och lagen om statsandel för kommunal basservice.

Serviceprocessen för arbetssökande avses bli enklare. Tidsfristen för att ordna en inledande intervju med en arbetssökande förlängs. De kompletterande samtalen om jobbsökning som ingår i serviceprocessen ska i högre grad ordnas utifrån den arbetssökandes servicebehov. De ska inte längre ordnas schablonmässigt. Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa den arbetssökande jobb att söka. Det ska bli mer förpliktande att söka dessa jobb.

Genom propositionen föreslås dessutom ändringar i serviceplattformen och jobbsökarprofilerna. En person som registrerats som arbetssökande åläggs enligt förslaget en skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil inom viss tid. Arbetskraftsmyndigheterna föreslås få en ny lagstadgad uppgift att skapa och publicera en jobbsökarprofil, om den arbetssökande inte skapar eller publicerar profilen inom utsatt tid. Kretsen som kan söka och granska jobbsökarprofiler som publicerats på serviceplattformen utvidgas. Syftet med ändringarna är att arbetssökande snabbare ska få arbete med hjälp av jobbsökarprofilerna.

De påföljder inom utkomstskyddet för arbetslösa som föreläggs i samband med jobbsökning, serviceprocessen för arbetssökande och tjänster som stöder jobbsökning och sysselsättning ändras. Enligt förslaget ska den första försummelsen leda till en tid utan ersättning på sju kalenderdagar. Om försummelserna upprepas förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmån tills vidare. Det ska ändå bli lättare än nu att återfå rätten till förmån.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa görs dessutom de ändringar som föranleds av ändringen av lagen om ordnande av arbetskraftsservice samt ändringar bland annat i skyldigheten för unga personer som saknar utbildning att söka en studieplats som villkor för att ha rätt till arbetslöshetsförmån.

Propositionen hänför sig till målet i regeringen Orpos regeringsprogram att förenkla arbetskraftservicens lagstadgade serviceprocess så att de begränsade resurserna kan användas på ett mer än-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

damålsenligt och kundorienterat sätt. Dessutom får tjänstemannen i enlighet med regeringsprogrammet större prövningsrätt, och vidare ska tjänstemannen främja individanpassad sysselsättning. Satsningar görs på den inledande kartläggningen och på personlig kontakt. Målet är också att i enlighet med regeringsprogrammet öka de privata arbetsförmedlingsföretagens möjligheter att få uppgifter om arbetslösa. Propositionen hänför sig också till målsättningen i regeringens plan för de offentliga finanserna 2025—2028 att minska normeringen av de uppgifter som hänför sig till arbetskraftsservicens serviceprocess.

Syftet med ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa är att förtydliga och förenkla påföljderna och att genom den styrande effekten stärka arbetssökandenas jobbsökning, deltagande i den serviceprocess som ordnas för dem samt deltagande i annan service som stöder jobbsökningen och främjandet av sysselsättningen. Reformen är en del av det reformpaket enligt regeringsprogrammet som syftar till att öka den sociala trygghetens sporrande och förpliktande karaktär.

De föreslagna ändringarna i den arbetssökandes serviceprocess och tjänster uppskattas minska utgifterna inom de offentliga finanserna med cirka 1,08 miljoner euro per år. Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa beräknas minska de offentliga utgifterna för social trygghet med cirka 14,9 miljoner euro per år. Ändringarna stärker sammanlagt sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 100—700 sysselsatta. Sysselsättningseffekten minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 2,5—16,8 miljoner euro per år. Kostnaderna för ändringarna i informationssystemen som orsakas av de föreslagna ändringarna beräknas uppgå till cirka 3,8 miljoner euro.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna om serviceplattformen och jobbsökarprofilerna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses dock träda i kraft den 1 september 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023), lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) och vissa andra lagar ändras. Syftet med propositionen är att få arbetskraftsservicen att fungera bättre och förenkla serviceprocessen för arbetssökande så att stödet för jobbsökning kan inriktas mer ändamålsenligt och kundorienterat än nu. Målet är också att öka prövningsrätten i serviceprocessen och att stödja den arbetssökande att få arbete och att utnyttja digitaliseringen i den individuella servicen.

Enligt propositionen stärks sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 100—700 sysselsatta tack vare de föreslagna ändringarna. Ändringarna i serviceprocessen har negativa sysselsättningseffekter, men de ändringar som föreslås i arbetserbjudanden, jobbsökarprofiler och på-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

följdssystemet inom utkomstskyddet för arbetslösa gör att sysselsättningseffekterna enligt propositionen sammantaget blir positiva.

Sammanlagt minskar de föreslagna ändringarna de offentliga utgifterna med uppskattningsvis 16 miljoner euro per år. Spareffekten består till stor del i ändringar i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa. Arbetskraftsmyndigheternas lagstadgade uppgifter minskar med 572 årsverken, vilket motsvarar 34,3 miljoner euro. Syftet med propositionen är att avhjälpa det resursunderskott inom arbetskraftsservicens kundservice som observerats i utredningar, så att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av sina lagstadgade uppgifter. Därför minskar arbetskraftsmyndigheternas statsandelsfinansiering till följd av de föreslagna ändringarna i serviceprocessen med endast 1,08 miljoner euro.

Enligt propositionen avses lagarna huvudsakligen träda i kraft den 1 januari 2026. Bestämmelserna om serviceplattformen och jobbsökarprofilerna i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avses dock träda i kraft den 1 september 2026. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ställer sig bakom propositionens mål att lätta upp serviceprocessen och utöka prövningsrätten för att rikta stödet för jobbsökning mer ändamålsenligt och kundorienterat. Utskottet anser att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker därför lagförslagen, men med vissa ändringar.

Ändringarna i den arbetssökandes serviceprocess

I samband med beredningen av den nuvarande kundservicemodellen uppskattades det att omkring 2,5 miljoner kundmöten skulle ordnas årligen. År 2023 ordnades sammanlagt 1 531 000 kundmöten enligt servicemodellen. Av dessa var 266 000 inledande intervjuer, 812 000 samtal om jobbsökning och 453 000 kompletterande samtal om jobbsökning. Antalet kompletterande samtal om jobbsökning som ordnades av utomstående serviceproducenter uppgick till 12 000.

År 2024 gjorde arbets- och näringsministeriet i samarbete med utvecklings- och förvaltningscentret närmare statistiska analyser av hur kundmöten enligt kundservicemodellen genomförts i förhållande till den nivå som reformen förutsätter. Enligt analyserna låg utfallet i fråga om både inledande intervjuer och samtal om jobbsökning på 67 procent av den nivå som reformen förutsätter. För kompletterande samtal om jobbsökning var motsvarande siffra 22 procent. I ljuset av statistiska analyser låg utfallet av genomförandet av kundserviceprocessen som helhet i förhållande till den nivå som reformen förutsätter på totalt 44 procent. Antalet kundmöten har alltså varit klart lägre än den prognostiserade nivån.

Enligt propositionen ska tidsfristen för att ordna en inledande intervju förlängs från nuvarande fem till tio vardagar. Avsikten är att den inledande intervjun ska ordnas så snart som möjligt utan obefogat dröjsmål, dock senast den tionde vardagen efter det att personen registrerats som arbetssökande. På samma sätt som nu ordnas inledande intervjuer i regel på plats vid arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe. Det är möjligt att avvika från detta endast av vägande skäl.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Samtal om jobbsökning ordnas som i nuläget med tre månaders mellanrum. Innehållet i samtalen ändras och får betoning på att bedömningen av servicebehovet ska vara aktuell. Det blir möjligt att använda personens relevanta inkomstuppgifter vid bedömningen av servicebehovet och till stöd för genomförandet utvecklas ett verktyg för bedömning av servicebehovet i arbetskraftsserviceens riksomfattande kundinformationssystem.

Enligt propositionen ska kompletterande samtal om jobbsökning i fortsättningen ordnas utifrån den arbetssökandes servicebehov och inte enligt den nuvarande schablonmässiga modellen. Arbetskraftsmyndigheten ska ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får det stöd som han eller hon behöver för jobbsökningen och för att förutsättningarna för att få arbete ska förbättras. Mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ordnas i regel fem kompletterande samtal om jobbsökning. Enligt arbetskraftsmyndighetens bedömning kan emellertid antalet samtal variera utifrån den arbetssökandes servicebehov.

Enligt propositionen upphör jobbsökningen att vara i kraft om den arbetssökande underlåter att inom den tid som arbetskraftsmyndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter vara i kontakt med myndigheten. Det behöver inte längre vara fråga om ett upprepat förfarande. Jobbsökningen kan i fortsättningen inledas på nytt på samma sätt som nu.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet understöder de föreslagna ändringarna i serviceprocessen för arbetssökande. Ändringarna gör det möjligt att erbjuda individuella tjänster utifrån arbetskraftsmyndighetens prövning och den föreslagna prövningsrätten gör det dessutom möjligt att rikta personalresurserna till dem som har ett större behov. Utskottet konstaterar att Statens revisionsverk redan 2023 (revisionsberättelse 16/2023) fäste uppmärksamhet vid att den nuvarande servicemodellen behandlar arbetssökande alltför schablonmässigt och inte individuellt, vilket leder till överservice för självständiga arbetssökande och underservice för svärsysselsatta. Utskottet anser att de ändringar som nu görs är ett steg i rätt riktning för att rätta till dessa problem.

Jobbsökningsskyldighet

När det gäller jobbsökningsskyldigheten slopas vissa undantag. De ersätts med en jobbsökningsskyldighet enligt huvudregeln. Detta gäller exempelvis deltidsanställda och personer som vet att deras jobbsökningssituation kommer att förändras till det positiva. För närvarande ska personer i deltidsarbete söka ett (1) arbetstillfälle under tre månader. Efter ändringen ska personer i deltidsarbete söka fyra arbetstillfällen under en månad.

Vid utfrågningen kritiserade sakkunniga att arbetssökande som arbetar deltid åläggs samma jobbsökningsskyldighet som helt arbetslösa arbetssökande. I kritiken hänvisades det bland annat till att det i synnerhet inom servicebranscherna i stor utsträckning erbjuds endast deltidsarbete och att deltidsanställda enligt arbetstidslagen (872/2009) i arbetsavtalet kan ge sitt samtycke till mertidsarbete. Dessutom har en del av arbetstagarna ett sådant arbetsavtal för viss tid som enligt arbetsavtalslagen (55/2001) inte kan sägas upp ens om arbetstagaren får heltidsarbete.

Utskottet konstaterar utifrån inkomna uppgifter att avsikten är att antalet möjliga jobb som ska sökas ska bedömas i förhållande till de arbetstillfällen som kan sökas inom arbetssökandes pendlingsområde och att den arbetssökandes arbetslivserfarenhet, utbildning och övriga kunnande ska

Betänkande AjUB 9/2025 rd

beaktas när skyldigheten föreläggs. Avsikten är inte att deltidsarbetande ska behöva söka till exempel ett annat deltidsarbete som de i praktiken inte kan kombinera med sitt befintliga deltidsarbete. Arbetskraftsmyndigheten förelägger jobbsökningsskyldigheten enligt de uppgifter den har vid den tidpunkten. I lagen om utkomstskydd för arbetslösa beaktas i sin tur omständigheter som kan bedömas i efterhand, såsom antalet faktiska arbetstimmar som giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning lyfte jämställdhetsombudsmannen fram vilka konsekvenser ändringen av deltidsarbetandes jobbsökningsskyldighet har för kvinnor och jämställdheten. Ombudsmannen anser att man i jobbsökningsskyldigheten bland annat bör beakta familjesituationen och omsorgsansvaret, som båda är starkt könsrelaterade. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet konstaterar att syftet med Arbetskraftsservicen är att stödja delvis arbetslösa att hitta heltidsarbete. Också systemet med utkomstskydd för arbetslösa och villkoren för att få förmånen har samma syfte. Avsikten är till exempel att försörjningen under tiden för vård av barn och andra närstående personer vid behov ska tryggas genom andra stödformer. I 2 a kap. 5 och 13 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs det att en person har giltig orsak att vägra ta emot arbete om han eller hon inte ges skälig tid att ordna vård för barn eller vård av någon annan närstående person som är beroende av honom eller henne och att undanröja svårigheter som beror på arbetsväg och andra motsvarande begränsningar.

I propositionen bibehålls Arbetskraftsmyndighetens möjlighet att efter prövning minska jobbsökningsskyldigheten eller helt låta bli att förelägga den. Efter ändringen kan arbetsförmågan enligt propositionen beaktas bättre också när jobbsökningsskyldighet inte föreläggs.

Skyldigheten att söka jobb som Arbetskraftsmyndigheten har anvisat blir mer förpliktande. För närvarande är det med stöd av lagen om utkomstskydd för arbetslösa förpliktande att söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten först sex månader efter den arbetssökandes inledande intervju. Efter den ändring som föreslås i propositionen är den arbetssökande förpliktad att ansöka om ett anvisat jobb genast när arbetslösheten börjar.

Jobbsökarprofil

I propositionen föreslås en skyldighet för den som registrerar sig som arbetssökande att skapa och publicera en i regel anonym jobbsökarprofil på den nationella serviceplattformen (Jobbmarknaden). Utöver skapandet och publiceringen är den arbetssökande också skyldig att hålla profilen publicerad så länge jobbsökningen är i kraft. Om den arbetssökande inte skapar eller publicerar profilen inom utsatt tid, skapar och publicerar Arbetskraftsmyndigheten den.

I propositionen föreskrivs det om undantag från skyldigheten att skapa och publicera profilen. En profil behöver inte skapas eller publiceras exempelvis om den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete eller om det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil. Enligt propositionen kan man på detta sätt beakta arbetssökandenas individuella situation och faktiska möjligheter att utnyttja jobbsökarprofilen för att få arbete.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Regeringen föreslår att rätten för inloggade att på serviceplattformen söka och läsa publicerade jobbsökarprofiler utvidgas så att denna rätt i fortsättningen också gäller privata arbetsförmedlingsföretag. Arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål.

Flera utfrågade sakkunniga framförde att det bör vara den arbetssökandes uppgift att skapa och publicera en profil och att försummelse av uppgiften bör leda till förlust av förmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Utifrån inkomna uppgifter anser arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att den regleringslösning som valts i propositionen i fråga om att skapa och publicera jobbsökarprofiler är den effektivaste och mest ändamålsenliga. Den föreslagna regleringen höjer publiceringsgraden för profiler mest, uppfyller grundlagens villkor och är i praktiken det mest genomförbara sättet att göra det möjligt för den privata arbetsförmedlingen att få de uppgifter om arbetssökande som den behöver och samtidigt främja matchningen mellan arbetssökande, arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag.

Vid utskottets utfrågning uttryckte sakkunniga oro över det extra arbete som det medför för Arbetskraftsmyndigheterna att skapa och publicera jobbsökarprofiler. Enligt uppgifter till utskottet består Arbetskraftsmyndigheternas extra arbete med att utarbeta och publicera jobbsökarprofiler i huvudsak av att kontrollera att uppgifterna i jobbsökarprofiler som skapats genom automatisering är korrekta samt att säkerställa att profilen är anonym. I propositionen (s. 48—49) beräknas Arbetskraftsmyndigheternas arbetsmängd öka med sammanlagt fem årsverken.

Sms-påminnelse

Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skriftligt påminna den arbetssökande om hur dennas förfarande påverkar förutsättningarna att få arbete och rätten att få arbetslöshetsförmån ska enligt förslaget utgå ur lagen om ordnande av Arbetskraftsservice. Påminnelser som sänds efter den arbetssökandes eventuella försummelser slopas och i stället åläggs Arbetskraftsmyndigheterna skyldighet att informera arbetssökande om att de åtgärder som förutsatts av dem är förpliktande under jobbsökningen. Detta syftar till att minska de arbetssökandes oavsiktliga försummelser.

När de samlade ändringarna verkställs införs ett system med sms-påminnelser som skickas till arbetssökande på förhand. Påminnelser skickas inför möten med Arbetskraftsmyndigheten samt när tidsfristen för de åtgärder som förutsatts av arbetssökanden närmar sig.

Enligt uppgifter till utskottet under riksdagsbehandlingen är systemet med sms-påminnelser emellertid ännu inte i bruk den 1 januari 2026, utan först den 1 mars 2026. Därför föreslår utskottet ändringar i ikraftträdandebestämmelserna i lagen om ändring av lagen om ordnande av Arbetskraftsservice och lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringarna beskrivs närmare nedan i detaljmotiveringen, och i och med dem skjuts ikraftträdandet upp till ingången av mars 2026. Att skjuta upp ikraftträdandet med två månader minskar jämfört med propositionen den beräknade besparingen i utgifterna för social trygghet med cirka 2,5 miljoner euro. Dessutom senarelägger ändringen uppkomsten av de uppskattade sysselsättningseffekterna och de konsekvenser de har för de offentliga finanserna. Ändringarna ska beaktas i den kompletterande budgeten för 2026.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Utkomstskydd för arbetslösa

I dagsläget föreläggs det tider utan ersättning (karenstider) och skyldighet att vara i arbete gradvis när någon i anslutning till jobbsökning och arbetskraftstjänster förfar på ett sätt som kan anses vara arbetskraftspolitiskt klandervärt. Det första klandervärda förfarandet under en granskningsperiod på ett år medför ingen påföljd. Om det förekommer två klandervärda förfaranden, förlorar den arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmåner under sju kalenderdagar. För det tredje klandervärda förfarandet förloras arbetslöshetsförmånen under fjorton kalenderdagar. En arbetssökande som en fjärde gång förfar klandervärt ska föreläggas skyldighet att vara i arbete i tolv kalenderveckor. Skyldigheten att vara i arbete innebär att man förlorar rätten till utkomstskydd tills vidare. Rätten till förmåner återställs när den arbetssökande till exempel har arbetat eller deltagit i viss arbetskraftsservice tillräckligt länge.

Enligt propositionen ska den graderade påföljdshelheten ändras på så sätt att den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmåner vid den första försummelsen i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice. Enligt förslaget är tiden utan ersättning i dessa fall sju kalenderdagar.

Påföljdshelheten består i fortsättningen av två steg. Om den arbetssökande fortsätter sitt förfarande, leder den andra försummelsen i anslutning till jobbsökning och arbetskraftsservice till en skyldighet att vara i arbete i sex kalenderveckor. I praktiken innebär detta att den arbetssökande förlorar sin rätt till arbetslöshetsförmåner snabbare än i dag om han eller hon fortsätter med sitt arbetskraftspolitiskt klandervärda förfarande. Samtidigt har en arbetssökande som förlorat sin rätt till förmåner ändå möjlighet att återställa rätten lättare än för närvarande, eftersom tiden för skyldigheten att vara i arbete förkortas till hälften jämfört med nuläget.

Vid utskottets utfrågning kritiserade sakkunniga de föreslagna ändringarna i påföljdssystemet för utkomstskyddet för arbetslösa. I yttranden till utskottet har det framförts åsikter särskilt om situationer där en arbetssökandes oavsiktliga glömska och misstag leder till att rätten till utkomstskydd för arbetslösa går förlorad. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet betonar att man vid genomförandet av ändringarna bör ägna särskild uppmärksamhet åt att den arbetssökande förstår vad som förutsätts av honom eller henne. Det är också viktigt att den arbetssökande stöds genom de sms-påminnelser som införs i fråga om möten med arbetskraftsmyndigheten och utgången av den tid som reserverats för fullgörande av andra skyldigheter.

Särskilt i början av jobbsökningen kan det vara oklart för den arbetssökande hur han eller hon ska agera. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att det i den nya 2 a kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa fortfarande föreskrivs att när en arbetssökande som har förelagts skyldighet att vara i arbete rättar sitt förfarande inom tre månader från den inledande intervjun återställs rätten till arbetslöshetsförmån från och med rättelsen (förmånen förloras dock för minst 14 dagar). Bestämmelsen motsvarar den nuvarande.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (GrUU 43/2025 rd) att den föreslagna regleringen om påföljder vid utkomstskydd för arbetslösa, som till sina väsentliga delar motsvarar tidigare reglering som införts med grundlagsutskottets medverkan, inte är problematisk med avseende på 19 § 2 mom. i grundlagen (rätt till social trygghet).

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Grundlagsutskottet fäster dock särskild uppmärksamhet vid betydelsen av individuell prövning och tillräcklig utbildning för dem som gör denna prövning, särskilt när det gäller arbetssökande i utsatt ställning, för att säkerställa att de föreslagna skyldigheterna inte blir oskäligen eller alltför ovillkorliga.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet omfattar grundlagsutskottets ståndpunkt. Bestämmelserna om tider utan ersättning och skyldighet att vara i arbete i lagen om utkomstskydd för arbetslösa innehåller för närvarande inga bestämmelser om skälighetsprövning, och sådana bestämmelser har inte heller lagts fram i propositionen. Utskottet anser att den arbetssökandes individuella situation bör beaktas inom ramen för bestämmelserna om respektive service när service erbjuds den arbetssökande enligt hans eller hennes servicebehov, när den arbetssökande anvisas att söka ett specifikt jobb och när skyldigheten att söka möjliga jobb tas in i sysselsättningsplanen. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet anser det vara klart att en arbetssökande inte bör åläggas skyldigheter som inte motsvarar exempelvis arbetssökandens arbetsförmåga eller förutsättningar att använda digitala tjänster.

Övrigt

Slutligen fäster utskottet uppmärksamhet vid att de faktiska hindren för sysselsättning för många långtidsarbetslösa hänför sig till social- och hälsovårdstjänsterna. Det kan till exempel röra sig om problem som gäller livshantering, användning av berusningsmedel eller psykisk ohälsa. Dessa kundgruppers problem kan i allmänhet inte lösas inom sysselsättningstjänsterna utan de hör till social- och hälsovårdstjänsterna, som välfärdsområdena ansvarar för. Utskottet betonar betydelsen av samarbete mellan olika aktörer. För att främja sysselsättningen behövs starka sektorsövergripande tjänster.

Utskottet anser det vara viktigt att en utredning görs snabbt om vilka sammantagna konsekvenser denna proposition och propositionerna om allmänt stöd (RP 112/2025 rd), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) och utkomststöd och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 116/2025 rd) har för de arbetslösa och om hur serviceprocessen fungerar. Utredningen ska lämnas till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027. *(Utskottets förslag till uttalande)*

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

129 a §. Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökanden. Justitieministeriet fäster i ett yttrande uppmärksamhet vid att den jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten publicerar enligt 3 mom. inte får innehålla sekretessbelagda uppgifter, men arbetskraftsmyndigheten kan dock i jobbsökarprofilen ta in uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som i allmänhet är sekretessbelagda, om villkoren i 2 mom. 5 punkten är uppfyllda. Regleringen ansågs inte vara konsekvent till denna del. Bestämmelsen uppmärksammades också av Dataombudsmannens byrå och UF-centret.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Enligt uppgifter till utskottet har syftet med andra meningen i 3 mom. varit att Arbetskraftsmyndigheten ska kunna publicera uppgifter som den arbetssökande en gång publicerat eller begärt bli publicerade. Uppgifterna kan höra till särskilda kategorier av personuppgifter, om den arbetssökande själv har publicerat dem i sin jobbsökarprofil. Avsikten har varit att underlätta ompubliceringen av profiler i en situation där den arbetssökande till sin profil har fogat ovannämnda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, som inte direkt med stöd av lag är sekretessbelagda och som den arbetssökande upplever vara väsentliga för jobbsökningen.

Uti från de yttranden som utskottet fått anser utskottet att 3 mom. står i strid med förbudet mot att inkludera uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda och med undantaget som tillåter uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Dessutom kan det föreslagna strida mot principen om uppgiftsminimering. Utskottet slår fast att 3 mom. i den form som föreslås i propositionen kan försvåra verkställigheten på grund av oklarheter, och det föreslår därför att andra meningen i 3 mom. stryks. Genom ändringen undanröjs den motstridighet som lyfts fram i yttrandena när det gäller förbudet mot att inkludera sekretessbelagda uppgifter och att tillåta att uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter inkluderas i jobbsökarprofilen samt säkerställs det att bestämmelsen är förenlig med principen om uppgiftsminimering.

Ikraftträdandebestämmelsen. Under riksdagsbehandlingen av propositionen har det framkommit att den sms-påminnelse som beskrivs närmare ovan i övervägandena ännu inte är i bruk den 1 januari 2026, utan först den 1 mars 2026. Därför anser utskottet att ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna i påföljdssystemet för utkomstskyddet för arbetslösa och i när en jobbsökning upphör att vara i kraft bör skjutas upp till den tidpunkt då systemet med sms-påminnelser är tillgängligt.

Utskottet föreslår därför att ikraftträdandebestämmelsen ändras så att 28 § om när en jobbsökning upphör att vara i kraft och 29 § 2 mom. om inledande av jobbsökning på nytt träder i kraft först den 1 mars 2026.

Vidare föreslår utskottet att den felaktiga hänvisningen till 38 § 2 mom. 6 punkten ändras till en hänvisning till 37 § 2 mom. 6 punkten.

5. Lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 a kap. Förfaranden som är Arbetskraftspolitiskt klandervärda

11 §. Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande.

Utskottet föreslår att en felaktig paragrafhänvisning i 1 mom. korrigeras.

12 §. Giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten. Utskottet föreslår att en felaktig paragrafhänvisning i 1 punkten korrigeras.

Ikraftträdandebestämmelsen. Av den orsak som beskrivs ovan i detaljmotiveringen till ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 1 föreslår utskottet att också ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras i fråga om vissa bestämmelser och att tidpunkten för ikraftträdandet av dem blir den 1 mars 2026.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 och 6—8 i proposition RP 108/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 5 i proposition RP 108/2025 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) 10 § 1 mom., 39—41 §, 119 § 1 mom. och 130 § 3 och 4 mom., av dem 41 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 691/2023 och 130 § 4 mom. sådant det lyder i lag 733/2025, samt

ändras 28 §, 29 § 2 mom., 30 § 1 mom., 31—38 § och 42—48 §, 75 § 2 mom., 114 § 1 mom. 10 punkten, 128 och 129 §, rubriken för 130 § och 130 § 2 mom., samt 131 §, av dem 32, 33 och 44 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 691/2023 och 435/2024, 38 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 728/2024, 42, 45 och 46 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 435/2024, 48 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 691/2023, 435/2024 och 728/2024 och 131 § sådan den lyder i lag 733/2025, samt

fogas till lagen en ny 48 a §, till 114 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 280/2024 och 435/2024 en ny 11 punkt, till 127 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 128 a, 129 a—129 d, 130 a och 130 b § som följer:

28 §

När en jobbsökning upphör att vara i kraft

En jobbsökning upphör att vara i kraft om den arbetssökande

Betänkande AjUB 9/2025 rd

1) meddelar Arbetskraftsmyndigheten att den arbetssökande inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft eller inte förnyar sin jobbsökning,

2) inte inom den tid som Arbetskraftsmyndigheten har satt ut lämnar de redogörelser om sin arbetserfarenhet, arbetsförmåga, utbildning och övriga kompetens som behövs med tanke på sysselsättning och offentlig Arbetskraftsservice,

3) underlåter att sköta ärenden hos Arbetskraftsmyndigheten inom den tid som myndigheten har satt ut och på det sätt som myndigheten förutsätter,

4) inte kommer till en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning vid en tidpunkt som den arbetssökande själv reserverat i nättjänsten för ändamålet.

Jobbsökningen för utländska medborgare eller statslösa personer som är arbetssökande upphör också att vara i kraft om den arbetssökande inte längre uppfyller de i 27 § 3 mom. angivna förutsättningarna för registrering som arbetssökande.

29 §

Inledande av jobbsökning på nytt

Om jobbsökningen har upphört att vara i kraft med stöd av 28 § 1 mom. 2—4 punkten kan Arbetskraftsmyndigheten begränsa personens rätt att på elektronisk väg inleda jobbsökning i den för ändamålet avsedda nättjänsten.

30 §

Information till arbetssökande

Arbetskraftsmyndigheten ska i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter samt under jobbsökningen informera den arbetssökande på ett ändamålsenligt sätt om villkoren för att jobbsökningen ska vara i kraft, om den jobbsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen, om skyldigheten att söka sådana arbetsmöjligheter som Arbetskraftsmyndigheten anvisar, om den offentliga Arbetskraftsservice som står till buds, om omställningsskyddet och om andra omständigheter som hänför sig till jobbsökningen.

31 §

Ordnanande av inledande intervju

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna en inledande intervju utan obefogat dröjsmål, dock inom tio vardagar från det att jobbsökningen inleddes.

En ny inledande intervju ordnas endast om det har förflutit minst sex månader sedan jobbsökningen har upphört och personen registreras som arbetssökande på nytt.

Den inledande intervjun ska ordnas vid Arbetskraftsmyndighetens verksamhetsställe eller något annat serviceställe, om ett annat sätt att ordna intervjun av vägande skäl som gör det mer ändamålsenligt än den.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

32 §

Innehållet i den inledande intervjun

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma den arbetssökandes servicebehov. Utifrån bedömningen gör Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande upp en sysselsättningsplan för den arbetssökande, om den arbetssökande inte har en gällande plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Vid den inledande intervjun ska Arbetskraftsmyndigheten vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och hänvisa till sådan service som personen behöver. Arbetskraftsmyndigheten ska också presentera den service som erbjuds den arbetssökande, och avtala om hur den arbetssökande utträtt ärenden och hur kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande i övrigt ska skötas.

Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov hänvisa den arbetssökande att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen.

33 §

Bedömning av den arbetssökandes servicebehov

För att bedöma vilken service en arbetssökande behöver ska Arbetskraftsmyndigheten bedöma åtminstone följande:

- 1) personens kompetens och yrkesskicklighet,
- 2) personens jobbsökningsfärdigheter och förutsättningar för jobbsökning på egen hand,
- 3) personens möjligheter att få arbete på den öppna arbetsmarknaden,
- 4) hur sannolikt det är att arbetslösheten förlängs,
- 5) hur sannolikt det är att personen blir arbetslös.

Vid bedömningen av servicebehovet ska beaktas den arbetssökandes egna mål för att utveckla sin kompetens och yrkesskicklighet, den arbets- och funktionsförmåga som inverkar på förutsättningarna för att söka och få arbete samt andra omständigheter som inverkar på personens möjligheter att få arbete.

För att klarlägga servicebehovet kan den arbetssökande hänvisas till undersökningar och bedömningar av arbetsförmågan samt till andra sakkunnigbedömningar. Frågor som gäller den arbetssökandes kompetensutveckling kan bedömas i samarbete med utbildningsproducenter, och den arbetssökandes arbets- och funktionsförmåga kan bedömas i samarbete med producenter av social- och hälsovårdstjänster.

34 §

Ordnande av samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska för en arbetslös arbetssökande, en arbetssökande som hotas av arbetslöshet och en arbetssökande vars arbetstid enligt arbetsavtalet är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda ordna ett samtal om jobbsökning tre månader efter den inledande intervjun och därefter alltid när det har förflutit tre månader från det föregående samtalet om jobbsökning.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Om den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, lönesubventionerat arbete eller rehabilitering eller studerar med stöd av arbetslöshetsförmån ska arbetskraftsmyndigheten ordna samtal om jobbsökning endast en månad innan servicen i fråga beräknas upphöra.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna ett samtal om jobbsökning för en arbetssökande som deltar i arbetskraftsutbildning ordnad tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning ordnad på motsvarande sätt endast om det finns ett vägande skäl för detta som gäller den arbetssökandes möjligheter att få arbete eller den arbetssökandes servicebehov.

Samtalen ordnas på det sätt som med beaktande av den arbetssökandes servicebehov och av omständigheterna är mest ändamålsenligt.

35 §

Ordnande av kompletterande samtal om jobbsökning

Arbetskraftsmyndigheten ska utöver den inledande intervjun och samtalen om jobbsökning ordna kompletterande samtal om jobbsökning så att den arbetssökande får behövligt stöd för jobbsökningen och för att få bättre förutsättningar att få arbete. Arbetskraftsmyndigheten ska vid behov ordna ett kompletterande samtal om jobbsökning för att revidera eller upprätta sysselsättningsplanen eller för att förelägga jobbsökningsskyldighet så att den arbetssökande har en gällande och uppdaterad sysselsättningsplan.

Arbetskraftsmyndigheten ska mellan den inledande intervjun och det första samtalet om jobbsökning ordna fem kompletterande samtal om jobbsökning, om inte något annat följer av den arbetssökandes servicebehov.

Arbetskraftsmyndigheten ska ordna kompletterande samtal om jobbsökning också på begäran av den arbetssökande, om det inte är uppenbart onödigt.

36 §

Innehållet i samtal om jobbsökning och kompletterande samtal om jobbsökning

Vid samtalen om jobbsökning och de kompletterande samtalen om jobbsökning ska arbetskraftsmyndigheten se över bedömningen av den arbetssökandes servicebehov, sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen och jobbsökningsskyldigheten så att de är uppdaterade. Vid behov ska det vid samtalet upprättas en sysselsättningsplan eller en plan som ersätter sysselsättningsplanen.

Arbetskraftsmyndigheten ska också vägleda den arbetssökande till att söka arbetsmöjligheter som är lämpliga för den personen och ge personen stöd i jobbsökningen. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten hänvisa den arbetssökande till sådan service som den arbetssökande behöver.

37 §

Sysselsättningsplanens innehåll och uppföljning av planen

Arbetskraftsmyndigheten ska inkludera följande i den arbetssökandes sysselsättningsplan:

Betänkande AjUB 9/2025 rd

1) en jobbsökningsskyldighet och en eventuell grund för att minska dess omfattning eller för att inte förelägga jobbsökningsskyldighet,

2) andra åtgärder som gäller den arbetssökandes jobbsökning eller utvecklande av företagsverksamhet och som syftar till att den arbetssökande snabbt ska få arbete på den öppna arbetsmarknaden,

3) en tidsfrist inom vilken den arbetssökande ska informera om hur planen har följts.

Dessutom ska Arbetskraftsmyndigheten vid behov inkludera följande i sysselsättningsplanen:

1) antalet kompletterande samtal om jobbsökning och tidpunkterna för dem,

2) offentlig Arbetskraftsservice enligt den arbetssökandes servicebehov,

3) annan service som förbättrar den arbetssökandes kompetens, arbetsmarknadsfärdigheter och arbets- och funktionsförmåga,

4) åtgärder i anslutning till en utredning av arbets- och funktionsförmågan eller hälsotillståndet som påverkar jobbsökningen, utvecklingen av företagsverksamheten och möjligheterna att få arbete,

5) utredningar som krävs för att visa att planen följts,

6) undantag som gäller skyldigheten att skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten och den arbetssökande ska godkänna sysselsättningsplanen. Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur sysselsättningsplanen genomförs.

Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 §

Den arbetssökandes skyldigheter

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska aktivt söka arbetsmöjligheter som den arbetssökande själv väljer och utbildning samt platser som Arbetskraftsmyndigheten anvisar den arbetssökande att söka.

Den arbetssökande ska också delta i åtgärder och service som ingår i serviceprocessen för arbetssökande och som är till stöd för jobbsökningen och som förbättrar arbetsmarknadsfärdigheterna och förutsättningarna att få arbete.

En arbetssökande som ansöker om arbetslöshetsförmån ska på det sätt som Arbetskraftsmyndigheten bestämmer informera denna om hur sysselsättningsplanen har följts. Den arbetssökande ska bevara dokumentation som hänför sig till fullgörandet av sina jobbsökningsskyldigheter och på begäran visa upp den för Arbetskraftsmyndigheten.

Den arbetssökande ska informera Arbetskraftsmyndigheten om ändringar i sina kontaktuppgifter.

42 §

Anvisande av platser att sökas av den arbetssökande

Arbetsförmedling ska vara inriktad på att utbud och efterfrågan på Arbetskraft möts så att lediga platser tillsätts och arbetssökande snabbt får arbete. Arbetsförmedling bygger på avtalsfrihet och valfrihet för arbetsgivare och arbetstagare.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Arbetskraftsmyndigheten ska anvisa den arbetssökande att söka platser som är lämpliga för den arbetssökande. Vid bedömningen av platsens lämplighet ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetens och arbetsförmåga.

Arbetskraftsmyndigheten ska följa hur jobbsökningen framskrider.

43 §

Arbetsförmedlingsservice

Arbetsgivare kan publicera information om lediga platser på den serviceplattform som avses i 14 kap. Information om lediga platser kan också publiceras av arbetskraftsmyndigheten, om inte något annat följer av 49 §.

Arbetskraftsmyndigheten ska förmedla information om ledigförklarade platser. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten presentera sådana arbetssökande som är lämpliga för en ledig plats för arbetsgivaren, på det sätt som överenskommits med denna.

En arbetssökande ska erbjudas möjlighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil på den serviceplattform som avses i 1 mom.

44 §

Internationell arbetsförmedling

Arbetsförmedling ska bedrivas nationellt och internationellt.

Arbetskraftsmyndigheterna är Euresmedlemmar enligt vad som avses i artikel 7.1 c i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013.

Närmare bestämmelser om arbetskraftsmyndigheters uppgifter när det gäller arbetsförmedling från Finland till utlandet och från utlandet till Finland samt om internationell praktik får utfärdas genom förordning av statsrådet.

45 §

Föreläggande av jobbsökningsskyldighet

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen för en arbetslös arbetssökande eller en person som hotas av arbetslöshet inkludera tre granskningsperioder på en månad och under varje sådan period ska den arbetssökande ska söka fyra arbetsmöjligheter. Om det ligger i den arbetssökandes intresse kan en granskningsperiod sättas ut retroaktivt.

Även om en arbetssökande inte är arbetslös eller hotas av arbetslöshet ska arbetskraftsmyndigheten förelägga den arbetssökande jobbsökningsskyldighet om personen deltar i en arbetskraftsutbildning eller deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration eller är i lönesubventionerat arbete.

Dessutom föreläggs jobbsökningsskyldighet en arbetssökande som är deltidsanställd i minst två veckor eller vars permittering genomförs i form av förkortad arbetstid och vars ordinarie ar-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

betstid är högst 80 procent av den inom branschen tillämpade maximiarbetstiden för arbetstagare i heltidsarbete. Hur den faktiska arbetstiden inverkar på jobbsökningsskyldigheten anges i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

46 §

Tidpunkt när jobbsökningsskyldighet inträder i vissa fall

En arbetssökandes jobbsökningsskyldighet inträder när anställningsförhållandet upphör, om den arbetssökande är i arbete som varar längre än två veckor och inte utgör lönesubventionerat arbete och arbetstiden överstiger 80 procent av den maximala arbetstid för heltidsanställda som tillämpas i branschen.

Jobbsökningsskyldighet inträder dock först från och med att ett i 34 § 2 mom. avsett samtal om jobbsökning har ordnats en månad innan servicen upphör, om den arbetssökande enligt uppskattning under mer än en månads tid

- 1) deltar i en arbetskraftsutbildning,
- 2) deltar i en i 6 kap. avsedd arbetsprövning,
- 3) är i lönesubventionerat arbete i vilket arbetstiden överstiger 80 procent av den inom branschen tillämpade maximala arbetstiden för heltidsanställda, eller
- 4) deltar i rehabilitering utan avbrott.

För permitterade inträder jobbsökningsskyldigheten när tre månader har förflutit sedan permitteringen började.

47 §

Minskning av antalet arbetsmöjligheter som ska sökas under granskningsperioden

Arbetskraftsmyndigheten ska minska skyldigheten att söka fyra arbetsmöjligheter om myndigheten bedömer att det på den arbetssökandes pendlingsområde inte finns så många sådana arbetsmöjligheter att söka som den sökande kan få. Vid bedömningen ska beaktas den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens, arbetsförmåga och eventuella skydd för yrkesskicklighet som avses i 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Sysselsättningsplanen för en arbetssökande som saknar utbildning och som enligt beräkning under mer än en månads tid på ett i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration avsett sätt deltar i frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån ska omfatta under studierna infallande granskningsperioder på tre månader var, under vilka den arbetssökande ska söka tre arbetsmöjligheter.

48 §

Situationer där jobbsökningsskyldighet inte föreläggs

Jobbsökningsskyldighet föreläggs inte om

- 1) arbetskraftsmyndigheten bedömer att det inte är möjligt för den arbetssökande att med beaktande av den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning och övriga kompetens och arbetsförmåga samt eventuella skydd för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa under granskningsperioden söka sådana jobb som den arbetssökande har möjlighet att få,

Betänkande AjUB 9/2025 rd

2) den arbetssökande enligt en medicinsk utredning som betraktas som tillförlitlig saknar arbetsförmåga för sådant arbete som motsvarar den arbetssökandes arbetserfarenhet och utbildning under den tid skyddet för yrkesskicklighet enligt 2 a kap. 8 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa varar och, efter det att skyddet för yrkesskicklighet upphört, för allt slags arbete, och den arbetssökande följer sysselsättningsplanen eller en ersättande plan till den del det enligt planen har avtalats att den arbetssökande ska ansöka om förmån som beviljas på grund av arbetsoförmåga och söka sig till rehabilitering som förbättrar arbets- och funktionsförmågan,

3) den arbetssökande är deltidsanställd och det inte är möjligt att samtidigt ta emot annat arbete med beaktande av personens arbetsförmåga,

4) den arbetssökande på det sätt som avses i 9 kap. i denna lag eller i 28—32 § i lagen om främjande av integration bedriver frivilliga studier i läs- och skrivkunnighet som stöds med arbetslöshetsförmån och studierna på det sätt som avses i 2 kap. 10 § 2 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa bedrivs på heltid,

5) den arbetssökande deltar i arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt,

6) den arbetssökande är förhindrad att vara på arbetsmarknaden då den arbetssökande fullgör sin värnplikt eller civiltjänst, avtjänar ett fängelsestraff, är intagen för vård på sjukhus eller därmed jämförbar anstaltsvård, eller är förhindrad att vara på arbetsmarknaden av orsaker som kan jämföras med dessa,

7) den arbetssökandes arbetslöshet upphör inom en månad av annan orsak än arbetskraftsutbildning eller sådana med arbetslöshetsförmån stödda frivilliga studier som avses i 9 kap. eller i 28—31 § i lagen om främjande av integration eller den arbetssökande inleder bevarings- eller civiltjänst eller familjeledighet inom en månad.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 2 punkten är ett ytterligare villkor att den arbetssökandes situation som helhet betraktad är sådan att sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden inte är möjlig.

I sådana situationer som avses i 1 mom. 7 punkten föreläggs jobbsökningsskyldighet inte under den granskningsperiod då arbetslösheten upphör eller bevarings- eller civiltjänsten eller familjeledigheten inleds.

Om arbetskraftsmyndigheten hänvisar en arbetslös till en sådan sektorsövergripande bedömning av servicebehovet som avses i 3 § 1 mom. i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023), ska arbetskraftsmyndigheten inte inkludera jobbsökningsskyldighet i sysselsättningsplanen utan i den sektorsövergripande sysselsättningsplanen i enlighet med vad som föreskrivs i den lagen.

48 a §

Verksamhet som fullgör jobbsökningsskyldigheten

Jobbsökningsskyldigheten kan fullgöras genom att den arbetssökande

1) söker ett arbete i anställningsförhållande som den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få och som varar minst två veckor,

2) söker ett arbete i anställningsförhållande som varar kortare tid än två veckor, om det har avtalats om detta i sysselsättningsplanen,

3) söker mertidsarbete hos den egna arbetsgivaren,

Betänkande AjUB 9/2025 rd

4) söker arbetsmöjligheter avsedda för sådana företagare som avses i 1 kap. 6 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa och vilka den arbetssökande med fog kan förvänta sig att få,

5) vidtar andra åtgärder som motsvarar åtgärderna i 1—4 punkten i syfte att få arbete.

Jobsökskyldigheten kan dock fullgöras på det sätt som avses i 3 punkten endast en gång under granskningsperioden.

75 §

Överenskommelse om studier i sysselsättningsplanen

Även efter att studierna inletts kan det i sysselsättningsplanen eller en ersättande plan avtalas om studier som stöds, om det finns vägande skäl till detta, den arbetssökande har inlett studierna i ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. i lagen om utkomtskydd för arbetslösa eller under arbetsprövning eller studierna har bedrivits som arbetskraftsutbildning.

114 §

Uppgifter som får behandlas

Följande uppgifter som gäller enskilda kunder får behandlas:

10) uppgifter om förmåner som hör till den offentliga arbetskraftsservicen,

11) uppgifter om löner och inkomster som avses i 6 § 2 mom. 1 och 2 punkten i lagen om inkomstdatasystemet och uppgifter om tidpunkterna för när inkomstposterna har intjänats och yrkestitlar som avses i 7 § 4 och 7 punkten för att bedöma servicebehovet.

127 §

Syfte

På serviceplattformen skapas och publiceras även en arbetssökandes jobbsökarprofil.

128 §

Skapande och publicering av jobbsökarprofil

Skapande och publicering av en jobbsökarprofil förutsätter inloggning av enskilda kunder på serviceplattformen. Inloggning förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Bestämmelser om identifiering av tjänsteanvändare finns i 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (306/2019).

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Den enskilda kunden kan bestämma vilka delar av jobbsökarprofilen som publiceras och för hur lång tid. Det ska ändå alltid anges ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

Den enskilda kunden kan när som helst radera sin jobbsökarprofil samt återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om kunden inte har registrerat sig som arbetssökande.

Den som upprätthåller serviceplattformen ska innan jobbsökarprofilen publiceras informera den enskilda kunden om begränsningarna med avseende på uppgifterna i jobbsökarprofilen och om hur publiceringen inverkar på skyddet för personuppgifter.

128 a §

Uppgifter som ingår i den enskilda kundens jobbsökarprofil

Jobbsökarprofilen kan innehålla uppgifter om den enskilda kundens arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Jobbsökarprofilen kan dessutom innehålla en fritt formulerad presentation av den enskilda kunden och länkar till tjänster utanför serviceplattformen.

Den enskilda kunden får inte inkludera sådana uppgifter i sin jobbsökarprofil som enligt lag är sekretessbelagda.

Den enskilda kunden kan på serviceplattformen när som helst redigera eller radera uppgifter i sin jobbsökarprofil.

129 §

Jobbsökarprofil som den arbetssökande skapar och publicerar

En arbetssökande ska skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen inom 15 vardagar från det att jobbsökningen inleddes eller efter det att undantaget som gäller skapande och publicering av profilen enligt 129 b § 1 mom. upphört. Efter publiceringen ska den arbetssökande hålla sin jobbsökarprofil publicerad så länge jobbsökningen är i kraft.

En arbetssökandes jobbsökarprofil ska innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes arbetserfarenhet, utbildning, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete. Profilen kan dessutom innehålla en fritt formulerad presentation av den arbetssökande och länkar till tjänster utanför serviceplattformen. I jobbsökarprofilen får dock inte inkluderas uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda.

På skapandet och publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil tillämpas i övrigt vad som föreskrivs i 128 §. Trots vad som föreskrivs i 128 a § 3 mom. ska den arbetssökandes jobbsökarprofil alltid innehålla de uppgifter som avses i 2 mom.

129 a §

Arbetskraftsmyndighetens skyldighet att skapa och publicera en jobbsökarprofil om arbetssökanden

Arbetskraftsmyndigheten ska utan dröjsmål skapa och publicera den arbetssökandes jobbsökarprofil på serviceplattformen, om den arbetssökande inte har gjort det på det sätt som före-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

skrivs i 129 § 1 mom. Arbetskraftsmyndigheten ska informera den arbetssökande om publiceringen av profilen.

Arbetskraftsmyndigheten får i jobbsökarprofilen inkludera endast uppgifter som behövs med tanke på skapandet och publiceringen av profilen och sådana är

1) den arbetssökandes arbetserfarenhet som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar arbetsgivaren,

2) den arbetssökandes utbildning som är väsentlig med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar utbildningsanordnaren,

3) uppgifter om den arbetssökandes gällande tillstånd och behörigheter som är väsentliga med tanke på jobbsökningen och möjligheten att få arbete, utan uppgifter som specificerar den beviljande instansen,

4) den arbetssökandes arbetsönskemål, geografiska arbetsområde och språkkunskaper, och

5) uppgifter som avses i 129 § 2 mom. och som den arbetssökande själv publicerat i jobbsökarprofilen eller som den arbetssökande begärt att få publicerade.

Den jobbsökarprofil som arbetskraftsmyndigheten publicerar får inte innehålla uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. ~~Jobbsökarprofilen får inte heller innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, om inte något annat följer av 2 mom. 5 punkten.~~ Arbetskraftsmyndigheten ska alltid fastställa ett slutdatum för den tid jobbsökarprofilen är publicerad.

129 b §

Undantag som gäller skapande och publicering av den arbetssökandes jobbsökarprofil

En arbetssökande har inte skyldighet att skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 § och arbetskraftsmyndigheten får inte skapa eller publicera en sådan jobbsökarprofil som avses i 129 a § om

1) den arbetssökande inte föreläggs jobbsökningsskyldighet med stöd av 48 §,

2) den arbetssökande är sysselsatt på heltid eller är sysselsatt på heltid som företagare eller är studerande på heltid på det sätt som avses i 2 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

3) arbetskraftsmyndigheten utifrån en bedömning av servicebehovet bedömer att den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete, eller

4) arbetskraftsmyndigheten bedömer att det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil.

Arbetskraftsmyndigheten ska på den arbetssökandes begäran återkalla publiceringen av den arbetssökandes jobbsökarprofil, om någon av omständigheterna i 1 mom. uppfylls. Dessutom ska arbetskraftsmyndigheten återkalla publiceringen av jobbsökarprofilen, om personen begär det efter att jobbsökningen upphört att vara i kraft.

129 c §

Sökning av jobbsökarprofiler på serviceplattformen

Publicerade jobbsökarprofiler kan sökas och granskas av arbetsgivare, och privata arbetsförmedlingsföretag som loggat in på serviceplattformen. Arbetsgivare och privata arbetsförmed-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

lingsföretag får behandla uppgifterna i jobbsökarprofilerna endast för rekryterings- och arbetsförmedlingsändamål.

Inloggning på serviceplattformen förutsätter att användaren identifieras och användarvillkoren för plattformen godkänns. Om identifiering av arbetsgivare och privata arbetsförmedlingsföretag som använder tjänsten föreskrivs 6 § i lagen om tillhandahållande av digitala tjänster.

Jobbsökarprofiler kan sökas endast genom enskilda sökningar där åtminstone yrkesbeteckning, kompetens eller geografiskt arbetsområde anges som sökvillkor.

129 d §

Informationsresurs för jobbsökarprofiler, radering och överföring av uppgifter

I 128 a, 129 och 129 a § avsedda uppgifter i jobbsökarprofiler registreras i en egen informationsresurs för jobbsökarprofiler som inte ingår i den informationsresurs som avses i 120 §.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska radera uppgifterna från informationsresursen för jobbsökarprofiler när en person raderar sin jobbsökarprofil från serviceplattformen, men senast när det har gått ett år sedan personen sist loggade in på serviceplattformen.

Bestämmelserna i 2 mom. tillämpas inte på arbetssökande medan jobbsökningen är i kraft. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska efter det att den arbetssökandes jobbsökning upphört att vara i kraft radera uppgifterna i informationsresursen för jobbsökarprofiler på det sätt som föreskrivs i 2 mom.

Den som är registrerad i informationsresursen för jobbsökarprofiler kan överföra uppgifter i sin jobbsökarprofil till en annan aktör, om Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret har möjliggjort elektronisk överföring av uppgifter till en annan aktör via serviceplattformen.

130 §

Användningsändamålet för uppgifterna i jobbsökarprofilerna och uppgifter som behandlas

Andra uppgifter om enskilda kunder än de som avses i 114 § 1 mom. får behandlas, om de är nödvändiga för att skapa eller publicera en jobbsökarprofil eller för att övervaka användningen av serviceplattformen.

130 a §

Personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna är gemensamt personuppgiftsansvariga för informationsresursen för jobbsökarprofiler.

I fråga om informationsresursen för jobbsökarprofiler svarar Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret för följande:

- 1) skyldigheter för personuppgiftsansvariga enligt artikel 12.1 och 12.2 i den allmänna dataskyddsförordningen,
- 2) inbyggt dataskydd och dataskydd som standard enligt artikel 25 i den förordningen,
- 3) säkerhet i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den förordningen,

Betänkande AjUB 9/2025 rd

- 4) konsekvensbedömning avseende dataskydd enligt artikel 35 i den förordningen,
- 5) förhandssamråd enligt artikel 36 i den förordningen och sådana andra skyldigheter med anknytning till informationssystemets informationssäkerhet som den personuppgiftsansvarige har enligt den förordningen,
- 6) den personuppgiftsansvariges skyldigheter i fråga om sådana registrerade som inte är kunder hos Arbetskraftsmyndigheten.

Arbetskraftsmyndigheterna ansvarar för de andra än i 2 mom. avsedda skyldigheter som i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs för personuppgiftsansvariga. Varje Arbetskraftsmyndighet är personuppgiftsansvarig när det gäller kunderna.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten ansvarar för utlämnande av sina kunder uppgifter ur informationsresursen för jobbsökarprofiler.

130 b §

Rätt att använda serviceplattformen

Användning av serviceplattformen förutsätter personliga användarrättigheter. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret, en kommun eller en samkommun får bevilja rätt att använda serviceplattformen till sådana personer som är anställda hos dem och som sköter

- 1) uppgifter enligt denna lag,
- 2) uppgifter som gäller tjänster för internationell rekrytering enligt lagen om livskraftscentrerna och Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret svarar för det tekniska aktiverandet, ändrandet och upphävandet av användarrättigheterna på basis av anmälan från den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna.

Den myndighet som beviljat, ändrat eller upphävt användarrättigheterna ska utan dröjsmål underrätta Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret om att rättigheterna beviljas, ändras eller upphävs.

131 §

Övervakning av användningen av serviceplattformen

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ska upprätta användarvillkoren för serviceplattformen. Användarvillkoren kan omfatta tjänsteanvändares och administratörens ansvar, tekniska krav avseende användning av serviceplattformen, preciserande genomförandevillkor för datasäkerheten och giltighetsvillkor för användarvillkoren. Närmare bestämmelser om innehållet i användarvillkoren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheterna ska övervaka användningen av serviceplattformen samt övervaka att det innehåll som publiceras på plattformen överensstämmer med lag och användarvillkoren. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten kan uppmana den som använder serviceplattformen att inom utsatt tid radera sådana delar av det innehåll som användaren publicerat som strider mot lag eller mot användarvillkoren. Om användaren inte iakttar uppmaningen inom utsatt tid, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten radera inne-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

hållet i fråga. Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret och Arbetskraftsmyndigheten svarar för de uppgifter som anges i detta moment i fråga om sina kunder.

Om innehåll som användaren publicerat på serviceplattformen upprepade gånger strider mot lag eller användarvillkoren, får Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret förhindra användaren från att använda plattformen för viss tid.

Utöver vad som föreskrivs i 49 § får även Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentret ta bort en platsanmälan från serviceplattformen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 28 § och 29 § 2 mom. träder dock i kraft först den 1 mars 2026 och i 32 § 3 mom., 37 § 2 mom. 6 punkten, 127 § 3 mom., 128, 128 a, 129, 129 a—129 d, 130, 130 a, 130 b och 131 § ~~träder dock i kraft först~~ den 1 september 2026.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och hållit sin jobbsökning i kraft utan avbrott fram till anordnandet av ett sådant samtal om jobbsökning som avses i 34 §, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 129 § 1 mom. på den arbetssökande från den dag då det samtal om jobbsökning som avses i 34 § ordnas för den arbetssökande.

Om en person har registrerat sig som arbetssökande före ikraftträdandet av 129 § i denna lag och personens jobbsökning upphör att vara i kraft efter ikraftträdandet av den paragrafen, tillämpas den tidsfrist på 15 vardagar för skapande och publicering av jobbsökarprofil på serviceplattformen som föreskrivs i 1 mom. i den paragrafen från den dag då den arbetssökande på nytt registrerar sig som arbetssökande.

2.

Lag

om ändring av 4 och 5 § i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om sektorsövergripande främjande av sysselsättningen (381/2023) 4 § 3 mom. och 5 § 3 mom. som följer:

Betänkande AjUB 9/2025 rd

4 §

Sektorsövergripande bedömning av servicebehovet och upprättande av en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Den sektorsövergripande sysselsättningsplanen ska vara klar och godkänd inom tre månader från det att bedömningen av servicebehovet har påbörjats. Under denna tid ska den arbetslösa personen också få handledning inriktad på att ge personen bättre färdigheter att föra processen mot sysselsättning framåt och göra personen mer engagerad i den. Närmare bestämmelser om sysselsättningsplanens struktur och om hur planen godkänns utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Innehållet i en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbetskraftsmyndigheten ska i sysselsättningsplanen inkludera en sådan jobbsökningsskyldighet som avses i 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, om inte något annat följer av 48 § i den lagen. I fråga om jobbsökningsskyldigheten tillämpas vad som i 147 § i den lagen föreskrivs om förbud mot omprövning och anförande av besvär.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 14 och 19 § i lagen om främjande av integration

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om främjande av integration (681/2023) 14 § 3 mom. och 19 § 1 mom., sådana de lyder i lag 1100/2024, som följer:

Betänkande AjUB 9/2025 rd

14 §

Bedömning av kompetens och behovet av integrationstjänster

Åtgärder som ingår i bedömningen av kompetens och behovet av integrationstjänster kan ordnas i stället för de kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 35 § 2 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

19 §

Innehållet i integrationsplanen

Kommunen och invandraren ska i integrationsplanen i den omfattning som invandrarens egna mål, kompetens och behov av integrationstjänster förutsätter komma överens om tjänster som främjar integration, sysselsättning eller företagande, hälsa och välbefinnande samt samhällsliga färdigheter, om deltagande i organisationers, föreningars eller sammanslutningars verksamhet, om studier i finska eller svenska samt om vägledning och rådgivning. I integrationsplanen för en invandrare som registrerats som arbetssökande ska en jobbsökningsskyldighet i enlighet med 45 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice uppställas, om inte något annat följer av den lagen. I planen ska det också överenskommas om uppföljningen av genomförandet av tjänsterna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) 3 § 1 mom. och det inledande stycket i 3 § 2 mom. samt 5 § 4 mom., sådana de lyder i lag 339/2023, som följer:

Betänkande AjUB 9/2025 rd

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som inte har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och

1) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023) och som på grund av arbetslöshet har fått arbetsmarknadsstöd för minst 180 dagar under de senaste tolv kalendermånaderna,

2) för vilken det har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och som har fått arbetslöshetsdagpenning under arbetslöshetsdagpenningsperioden enligt 6 kap. 7 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, eller

3) för vilken det har ordnats ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vars huvudsakliga försörjning de senaste fyra månaderna har grundat sig på utkomststöd som betalats på grund av arbetslöshet.

Denna lag tillämpas dessutom på utarbetandet av en aktiveringsplan och på anordnandet av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte för en arbetslös som har fyllt 25 år och som har rätt till arbetsmarknadsstöd eller som får utkomststöd och för vilken det tidigare har utarbetats en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice och

5 §

Utarbetande av aktiveringsplan

Innan Arbetskraftsmyndigheten vidtar åtgärder ska den försäkra sig om att en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice har utarbetats tillsammans med personen i fråga. Innan Velfärdsområdet vidtar åtgärder ska det försäkra sig om att Arbetskraftsmyndigheten tillsammans med personen i fråga har utarbetat en sysselsättningsplan enligt 37 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller att Arbetskraftsmyndigheten har gett den som avses i 3 § 1 mom. 3 punkten i denna lag tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning enligt 34 § 1 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice. Om det inte har varit möjligt att utarbeta en sysselsättningsplan eller bereda personen i fråga tillfälle att delta i ett samtal om jobbsökning på grund av att hans eller hennes jobbsökning inte är i kraft, ska Velfärdsområdet vidta åtgärder för att utarbeta en aktiveringsplan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten och 13—16 §, 2 a kap. 9 § 1 mom. **det inledande stycket och** 1, 1 a och 6 punkten samt 2 mom., 10 §, det inledande stycket i 11 § 1 mom., rubriken för 12 §, det inledande stycket i 12 § 1 mom. och 12 § 1 mom. 1 punkten samt 13 § och 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten,

sådana de lyder, 2 kap. 10 § 2 mom. 8 punkten i lag 1131/2022, 13 § i lagarna 1001/2012, 1374/2014 och 1131/2022, 14 § i lag 1001/2012, 15 § i lag 1374/2014 samt 16 § i lagarna 1374/2014 och 1380/2021, 2 a kap. **9 § 1 mom. det inledande stycket samt rubriken för 12 § och det inledande stycket i 12 § 1 mom. i lag 1380/2021,** 9 § 1 mom. 1 och 6 punkten, 9 § 2 mom. samt 12 § 1 mom. 1 punkten i lag 385/2023, 9 § 1 mom. 1 a-punkten i lag 445/2024, 10 § i lagarna 1380/2021, 385/2023, 685/2023 och 395/2024, det inledande stycket i 11 § 1 mom. i lag 685/2023, ~~rubriken för 12 § och det inledande stycket i 12 § 1 mom. i lag 1380/2021~~ och 13 § i lagarna 1380/2021, 385/2023 och 685/2023 samt 11 kap. 4 § 1 mom. 1 punkten i lag 793/2025, samt fogas till 2 kap. en ny 13 a § och till 2 a kap. en ny 10 a § som följer:

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §

Studier

Som heltidsstudier betraktas

8) studier som syftar till avläggande av påbyggnadsexamen vid universitet när deras omfattning tillsammans med andra prestationer som hör till samma studiehelhet enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng per studiemånad,

Betänkande AjUB 9/2025 rd

13 §

Rätt till arbetslöshetsförmån för unga personer som saknar utbildning som ger yrkesfärdigheter

En ung person under 25 år, som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter (ung person som saknar utbildning), ska i föregående ansökningsförfarande som gäller de studier som börjar på höstterminen ha sökt till minst två studieplatser där han eller hon uppfyller kriterierna för antagning som studerande. Höstterminen anses börja den 1 september.

En ung person som saknar utbildning har inte rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet

- 1) från början av höstterminen, om han eller hon utan giltig orsak
 - a) låtit bli att söka en studieplats på det sätt som avses i 1 mom.,
 - b) genom sitt eget förfarande har orsakat att han eller hon inte blir antagen till en sådan studieplats som avses i 1 mom.,
 - c) på något annat sätt har vägrat ta emot en sådan studieplats som avses i 1 mom.,
- 2) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak har förfarit enligt 1 punkten eller låter bli att inleda sådan utbildning som avses i 13 a § och som börjar vid en annan tidpunkt än höstterminen,
- 3) från och med den tidpunkt då den unga personen utan giltig orsak avbryter en sådan utbildning som avses i 13 a § eller motsvarande studier utomlands.

En ung person som saknar utbildning och som har förfarit enligt 2 mom. 1 punkten underpunkt a eller b och vid höstterminens början deltar i sysselsättningsfrämjande service, förlorar med avvikelse från 2 mom. sin rätt till arbetslöshetsförmån när den sysselsättningsfrämjande servicen upphör.

En ung person under 18 år som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter har inte rätt till arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet.

13 a §

Studier som ska sökas

Studier som avses i 13 § 1 mom. kan vara

- 1) utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter,
- 2) för en person som endast slutfört grundskolans lärokurs sådana gymnasiestudier som avses i 10 § 2 mom. 4 punkten,
- 3) utbildning vid folkhögskolor eller idrottsutbildningscenter som avses i lagen om fritt bildningsarbete och som enligt 10 § 2 mom. 10 punkten är heltidsstudier.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan dessutom avtalas om sökande till

- 1) studier enligt lagen om yrkesutbildning vars syfte är avläggande av en del av en yrkesinriktad grundexamen,
- 2) utbildning enligt lagen om utbildning som handleder för examensutbildning,
- 3) utbildning avsedd för invandrare som förbereder för högskolestudier,

Betänkande AjUB 9/2025 rd

4) utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv, om personen i sina studier behöver särskilt stöd på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning på det sätt som avses i 7 § i lagen om yrkesutbildning,

5) arbetskraftsutbildning som ordnas tillsammans med arbetsgivaren inom ramen för gemensam anskaffning av utbildning eller i arbetskraftsutbildning som ordnats på motsvarande sätt eller annan motsvarande utbildning.

Skyldigheten att söka till en utbildning kan inte uppfyllas genom att söka till annan arbetskraftsutbildning än sådan som avses i 2 mom. 5 punkten.

14 §

Avvikande från tidsfristen för skyldigheten att söka till en utbildning och åtgärder i stället för skyldigheten att söka till en utbildning

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det avtalas om avvikelse från den ansökningstid som fastställs i 13 § 1 mom. förutsatt att planen utarbetas eller revideras innan höstterminen börjar.

I sysselsättningsplanen och i en plan som ersätter den planen kan det dessutom avtalas om att studieplats kan sökas på annat sätt än det sätt som avses i 13 och 13 a § samt om åtgärder i stället för att söka en studieplats, om orsaken är

- 1) den ungas hälsotillstånd,
- 2) den ungas inlärningsvärigheter,
- 3) den ungas språkkunskaper,
- 4) den ungas särskilda inriktning på vissa studier, eller
- 5) någon annan omständighet som är jämförbar med dem som nämns i 1–4 punkten.

Som en sådan omständighet som avses i 2 mom. 5 punkten anses inte fullgörande av värnplikt eller civiltjänstgöring, om det inte finns särskilda skäl till det.

Om det i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen med den unga person som saknar utbildning har avtalats om att studieplats kan sökas med avvikelse från 13 och 13 a § och den unga personen utan giltig orsak förfar på det sätt som avses i 13 § 2 mom., förlorar han eller hon från och med tidpunkten för försummelsen sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

15 §

Giltig orsak att låta bli att söka en studieplats eller att avbryta studierna

De orsaker som avses i 14 § 2 mom. 1–3 och 5 punkten är för en ung person som saknar utbildning giltiga orsaker till ett förfarande enligt 13 § 2 mom. I sådana fall då studierna avbryts förutsetts det dessutom att det inte har varit möjligt att ordna studierna med beaktande av den ungas hälsotillstånd, inlärningsvärigheter och språkkunskaper.

Avvikelse från kravet i 13 § 1 mom. på när studierna ska inledas kan göras, om en ung person som saknar utbildning har sökt en studieplats efter ingången av september men senast före utgången av augusti följande år, innan personen registrerat sig som arbetssökande.

På en ung person som saknar utbildning tillämpas inte bestämmelserna i 13 § 2 mom., 14 § och 2 a kap., om han eller hon

Betänkande AjUB 9/2025 rd

1) till följd av begränsningarna i 13 och 14 § redan har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, och

2) med stöd av 1 mom. inte har återfått sin rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet.

Bestämmelser om rätt till arbetslöshetsförmåner under tiden för sysselsättningsfrämjande service finns i 10 kap.

16 §

Återfående av rätten till utkomstskydd för arbetslösa i fråga om unga personer som saknar utbildning

En ung person som saknar utbildning och som på grund av de begränsningar som anges i 13 eller 14 § har förlorat sin rätt till arbetslöshetsförmån, har rätt till arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, om han eller hon

1) har genomgått en utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter, eller

2) under minst 21 kalenderveckor har handlat på det sätt som avses i 2 a kap. 10 a § 1 mom.

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak

1) uteblir från en inledande intervju som avses i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller från ett samtal om jobbsökning som avses i 34 § i den lagen,

1 a) med sitt eget förfarande, genom att uppgive oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller på något annat motsvarande sätt, är orsak till att det för honom eller henne inte ordnas ett sådant samtal om jobbsökning eller ett sådant kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 34 och 35 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka ett sådant arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsättning,

Närmare bestämmelser om tidpunkten för när en arbetssökande anses ha förfarit på det sätt som avses i 1 mom. 5 eller 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

10 §

Återkommande förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande som på nytt under 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § har inte rätt till arbetslöshetsförmåner (*skyldighet att vara i arbete*).

Det som föreskrivs i 1 mom. och i 9 § tillämpas inte under den tid den arbetssökande enligt 1 mom. eller 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Det som föreskrivs i 1—8 § samt i 2 kap. 13 § 2 mom. och 14 § 3 mom. tillämpas inte under tiden för skyldighet att vara i arbete.

10 a §

Återfående av rätten till utkomtskydd för arbetslösa

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst sex kalenderveckor har

1) varit i sådant arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller i annat lönesubventionerat arbete,
2) deltagit i någon annan sysselsättningsfrämjande service än arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller frivilliga studier enligt 28—31 § i lagen om främjande av integration,

3) bedrivit frivilliga heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § 2 mom., eller

4) varit sysselsatt på heltid i företagsverksamhet eller eget arbete.

Rätten till arbetslöshetsförmån återställs också efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete, om

1) den arbetssökande inom tre månader efter en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju rättar ett i 9 § 1 mom. i denna lag avsett förfarande som lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete; skyldigheten att vara i arbete gäller dock alltid i minst 14 dagar, eller

2) minst fem år har förflutit från det att en skyldighet att vara i arbete inträdde.

Vid tillämpningen av 1 mom. 1 punkten kan arbetet med avvikelse från 5 kap. 4 § 1 mom. beaktas enligt när det har utförts, men det utförda arbetet och lönen för det beaktas dock bara en gång.

11 §

Giltig orsak att inte delta i åtgärder som ingår i serviceprocessen för arbetssökande

En arbetssökande har giltig orsak att utebli från en inledande intervju, ett samtal om jobbsökning eller ett kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 31, 34 och 35 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice, en bedömning av behovet av tjänster enligt 14 § i lagen om främjande av integration och ett möte där en plan som ersätter sysselsättningsplanen ska utarbetas eller revideras, om

— — — — —

Betänkande AjUB 9/2025 rd

12 §

Giltig orsak att inte fullgöra jobbsökningsskyldigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka arbetsmöjligheter på det sätt som förutsetts i sysselsättningsplanen eller i en plan som ersätter den planen om

1) den jobbsökningsskyldighet som ingår i planen inte motsvarar det som föreskrivs i 45—48 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

— — — — —

13 §

Giltig orsak att inte söka arbete som erbjuds av Arbetskraftsmyndigheten

En arbetssökande har giltig orsak att låta bli att söka sådant arbete som Arbetskraftsmyndigheten anvisat honom eller henne att söka av de orsaker som avses i 5—8 §.

Dessutom har den arbetssökande en giltig orsak att låta bli att söka det arbete Arbetskraftsmyndigheten anvisat om mottagandet av arbete leder till att Arbetskraftsutbildning eller den arbetssökandes i 9 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller i 28—31 § i lagen om främjande av integration avsedda frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån avbryts av orsaker som är oberoende av personen själv.

11 kap.

Bestämmelser om verkställighet

4 §

Arbetskraftspolitiskt utlåtande av Arbetskraftsmyndigheten

Arbetskraftsmyndigheten ger ett Arbetskraftspolitiskt utlåtande enligt 1 kap. 4 § 3 mom. om

1) sådana i 2 och 2 a kap. angivna förutsättningar för att få förmåner som enligt 4 a § inte omfattas av Sysselsättnings-, utvecklings- och förvaltningscentrets behörighet att ge utlåtande, när detta behövs,

— — — — —

Betänkande AjUB 9/2025 rd

14 kap.

Särskilda bestämmelser

1 c §

Kalkylmässig omvandling av en arbetsvillkorsmånad till kalenderveckor

I en i 5 kap. 4 och 4 b § avsedd arbetsvillkorsmånad anses ingå fyra kalenderveckor och i en halv arbetsvillkorsmånad två kalenderveckor vid tillämpning av 2 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten, 2 a kap. 10 a § 1 mom. 1 punkten eller 7 kap. 2 § 3 mom. 1 punkten.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 2 a kap. 9 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. och i 2 a kap. 10 och 10 a § träder dock i kraft först den 1 mars 2026.

På en arbetssökandes förfarande som avses i 2 a kap. som ägt rum före ikraftträdandet av 2 a kap. 9 § 1 mom. det inledande stycket och 2 mom. och 10 och 10 a § i denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av de nämnda bestämmelserna denna lag.

Arbetssökandens förfarande enligt 2 a kap. 9 §, på basis av vilket han eller hon inte har ålagts en tid utan ersättning före den 1 mars 2026 med stöd av den 2 a kap. 9 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, beaktas inte vid tillämpningen av 2 a kap. 10 § i denna lag.

6.

Lag

om ändring av 2 § i samiska språklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i samiska språklagen (1086/2003) 2 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 567/2025, som följer:

2 §

Lagens tillämpningsområde

De myndigheter som denna lag tillämpas på är

Betänkande AjUB 9/2025 rd

3) de Arbetskraftsmyndigheter och Livskraftscentraler vilkas verksamhetsområde helt eller delvis omfattar de kommuner som nämns i 1 punkten, och organ som är verksamma vid dem,

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om inkomstdatasystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om inkomstdatasystemet (53/2018) 13 § 1 mom. 34 punkten, sådan den lyder i lag 442/2024, som följer:

13 §

Uppgiftsanvändares rätt att få uppgifter ur inkomstdatasystemet

Inkomstregisterenheten förmedlar och lämnar ut sådana uppgifter ur inkomstregistret som en uppgiftsanvändare trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, med stöd av någon annan lag har rätt att få av prestationsbetalaren eller av andra uppgiftsanvändare, som följer:

34) till kommuner och samkommuner, för verkställighet av uppgifter som gäller sådan utbildning inom omställningsskyddet, sådan lönesubvention, sådant sysselsättningsstöd avseende personer som fyllt 55 år, sådan startpeng, sådant stöd för lönekostnader för arbete ordnat på basis av sysselsättningskyldighet och sådan bedömning av servicebehovet som avses i lagen om ordnande av Arbetskraftsservice,

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 7 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (618/2021) 7 § 5 mom., sådant det lyder
i lag 384/2023, som följer:

7 §

Arbetslöshet

Vid beräkning av antalet arbetslösa och av arbetslöshetskoefficienten används arbetsförmedlingsstatistikens uppgifter om antalet arbetslösa, antalet deltagare i sysselsättningsservice samt andelen arbetslösa av arbetskraften under året som föregått finansåret.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att det snabbt görs en utredning om vilka sammantagna konsekvenser denna proposition och propositionerna om allmänt stöd (RP 112/2025 rd), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) och utkomststöd och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 116/2025 rd) har för de arbetslösa och om hur serviceprocessen fungerar. Utredningen ska lämnas till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet före utgången av 2027.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Helsingfors 26.11.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Arto Satonen saml
vice ordförande Lauri Lyly sd
medlem Fatim Diarra gröna
medlem Tuomas Kettunen cent
medlem Minja Koskela vänst
medlem Mikko Lundén saf
medlem Niina Malm sd
medlem Anders Norrback sv
medlem Olga Oinas-Panuma cent
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Mikko Polvinen gl
medlem Piritta Rantanen sd
medlem Tere Sammallahhti saml
medlem Timo Suhonen sd
medlem Henrik Vuornos saml
ersättare Pekka Aittakumpu saf
ersättare Mia Laiho saml.

Sekreterare var

utskottsråd Miika Suves.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Reservation 1

Reservation 1

Motivering

Allmänt

Det är välkommet att serviceprocesserna utvecklas i en riktning som är bättre för den arbetssökande och att myndighetens prövningsrätt utökas i jobbsökningsprocesserna. Enligt sakkunnigyttranden till utskottet kunde de ha fått ännu vidare prövningsrätt. Som en del av utvecklingen av serviceprocesserna utökas de arbetssökandes skyldigheter. Den mest problematiska punkten i propositionen gäller ökade sanktioner.

För att få serviceprocesserna att fungera på bästa möjliga sätt vore det ytterst viktigt att de offentliga sysselsättningstjänsterna får kännedom om alla lediga jobb, också dolda jobb. Denna brist på information är just nu ett stort problem. I den offentliga debatten har det framkommit att arbetsgivarna inte vill ha hand om en sådan störtflod av arbetsansökningar som de i dagsläget tampas med. Lagförslaget medför ingen nämnvärd förändringar i situationen, utan tvärtom ökar antalet arbetsansökningar som skickas till företagen.

Bristen på resurser inom sysselsättningstjänsterna har styrt sysselsättningsområdenas verksamhet alltför mycket till att erbjuda socialservice, vilket innebär att det inte finns tillräckligt med tid och resurser för den egentliga uppgiften, arbetsförmedlingen. Serviceprocesserna lider delvis av att så kallade externa tjänster, såsom socialservice och välfärdsområdenas hälsokontroller av arbetslösa, inte fungerar tillräckligt bra för att de ska främja de arbetssökandes ställning.

Det är särskilt viktigt för enskilda arbetssökande att så snabbt som möjligt få ett nytt jobb. Arbetslösheten medför ett psykiskt och fysiskt tryck på de arbetssökande att snabbt få jobb. Skulden för arbetslösheten läggs på individen. Detta sker från många håll: personen själv, arbetsgivarna, samhället och politiska opinionsbildare. Dessa faktorer bidrar till arbetssökandenas psykiska problem, som är ett stort samhällsproblem och medför kostnader för de offentliga finanserna. Med tanke på Finlands offentliga finanser vore det därför särskilt viktigt att det enda perspektivet i den offentliga arbetslöshetsdebatten inte är skuldbeläggning och bestraffning av arbetssökande.

Utöver denna proposition har regeringen förelagt riksdagen att samordna lagförslagen om allmänt stöd (RP 112/2025 rd), arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 109/2025 rd) samt utkomststöd och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (RP 116/2025 rd). Det rör sig om en stor helhet vars sammantagna konsekvenser i praktiken inte alls har bedömts.

Regeringen Orpos åtgärder för att försvaga övergångsarbetsmarknaden syns nu i servicen till arbetssökande, vilket har lett till att bland annat användningen av lönesubventionerat arbete har minskat. Detta försvagar framför allt möjligheterna för de arbetssökande som har det svårast att få arbete att hitta ett lönesubventionerat jobb, medan kommunerna tidigare hade möjlighet att sysselsätta dem i sin verksamhet. Slopandet av det skyddade beloppet inom utkomstskyddet för arbetslösa och bostadsbidraget har också minskat möjligheterna och lönsamheten att arbeta deltid.

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Reservation 1

De skyddade beloppen bör därför återställas. Också organisationernas ekonomiska situation på grund av regeringen Orpos nedskärningar är sådan att de inte heller har jobb att erbjuda.

Arbetslösa bör få bättre och mer omfattande möjligheter att utbilda sig då de får utkomtskydd för arbetslösa, bland annat till yrken och branscher med brist på arbetskraft. Genom dessa åtgärder kan man främja allt fler arbetssökandes möjligheter att återgå till arbetslivet tack vare bättre utbildning och kompetensutveckling.

Utveckling av serviceprocessen

När serviceprocesserna för arbetslösa arbetssökande utvecklas är det viktigast att de har sådana effekter som de facto hjälper att reda ut och klarlägga den arbetssökandes situation samt förbättra de arbetssökandes möjligheter att få arbete.

De arbetssökande måste få tillgång till service och det måste finnas tillräckligt med tid för att de arbetssökande ska ha nytta av sysselsättningstjänsterna i jobbsökningen. Detta gäller särskilt möten ansikte mot ansikte, som det bör finnas tillräckligt av, enligt arbetssökandens behov.

Arbetsökande har svårt att hålla koll på vad som administrativt förutsätts av dem för att få olika typer av service och stöd. Som resultat av processerna används bl.a. en sysselsättningsplan, en sektorsövergripande sysselsättningsplan, en aktiveringsplan, ett arbetskraftspolitiskt utlåtande och en jobbsökarprofil.

Nu införs den nya skyldigheten att skapa en jobbsökarprofil. I sakkunnigyttrandena till utskottet framfördes det att arbetskraftsmyndigheterna inte vill ha denna nya administrativa uppgift på sitt konto. Med tanke på den arbetssökandes rättssäkerhet är det dock viktigt att jobbsökarprofilen görs i samarbete med myndigheten, särskilt när den arbetssökandes förutsättningar att självständigt klara av att fullgöra skyldigheten är begränsade. Arbetskraftsmyndigheten ansvarar också för att ge det arbetskraftspolitiska utlåtande som krävs för att få utkomtskydd för arbetslösa. Jobbsökarprofilen borde dessutom finnas till påseende och kunna användas av arbetsgivare som söker arbetstagare samt av arbetslöshetskassor som tillhandahåller sysselsättningsfrämjande service. Det skulle bidra till att skapa nya sysselsättningsmöjligheter för arbetssökande.

Fler skyldigheter och sanktioner för arbetssökande

Genom denna proposition eftersträvas med motivering att lindra serviceprocesserna för arbetssökande besparingar i utgifterna för social trygghet och andra utgifter inom de offentliga finanserna. Besparingar uppnås till största delen genom skärpta sanktioner för arbetssökande. Regeringen föreslår skärpningar i 2 a kap. 9 och 10 § i lagen om utkomtskydd för arbetslösa. I fråga om 9 § föreslår regeringen att den ändras så att den första försummelsen av jobbsökningsskyldigheten genast leder till 7 dagars karens i utkomtskyddet för arbetslösa. När det gäller 10 § 1 mom. föreslår regeringen att en arbetssökande som på nytt under 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner (skyldighet att vara i arbete). I det nya 10 a § 2 mom. fastställs följande om skyldigheten att vara i arbete: "Rätten till arbetslöshetsförmån återställs efter ett förfarande som har lett till föreläggande av skyldighet att vara i arbete när den arbetssökande i sammanlagt minst sex kalenderveckor har..."

Betänkande AjUB 9/2025 rd Reservation 1

Att lägga till så här hårda sanktioner är ett helt orimligt sätt att bestraffa arbetssökande. Enligt sakkunnigyttrandena till utskottet rättar cirka 60 procent av de arbetssökande sitt förfarande redan utifrån den anmärkningen som i dagsläget ges efter en första försummelse. Nu ska klandervärt förfarande direkt leda till straff.

De som drabbas hårdast av de skyldigheter och sanktioner som följer av försummelse av jobb-sökningsskyldigheterna har också andra problem med livshanteringen, vilket innebär att påförande av tilläggsstraff leder till en ännu värre situation för dem. De bryr sig helt enkelt inte längre om dem, eftersom de ackumulerade problemen gör att de inte klarar av de uppgifter som tilldelas dem. Ur samhällets synvinkel är detta inte förnuftigt, då varje arbetslös arbetssökande ska bemötas på ett människovärdigt sätt oberoende av sina utgångspunkter.

Propositionens sammantagna konsekvenser med ändringarna i utkomststödslagen samt grundlagsutskottets utlåtande GrUU 43/2025 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet har lämnat ett utlåtande till social- och hälsovårdsutskottet om proposition 116/2025 rd. RP 116/2025 rd innehåller fler skyldigheter för dem som ansöker om utkomststöd att anmäla sig som arbetslösa arbetssökande som söker heltidsarbete genom att öka sanktionerna. Om den som ansöker om grundläggande utkomststöd inte anmäler sig som arbetslös arbetssökande som söker heltidsarbete eller ansöker om en primär förmån, kan grunddelen sänkas med 50 procent. Dessutom blir det möjligt att oftare sänka utkomststödet grunddel med 20 eller 40 procent.

De sammantagna konsekvenserna av propositionerna kommer att vara situationer där de arbets-sökande utsätts för fler sanktioner både i och med ändringarna i lagen om utkomtskydd för arbetslösa och genom nedskärningarna i lagen om utkomststöd. Även grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid detta i sitt utlåtande GrUU 43/2025 rd. Grundlagsutskottet konstaterar bland annat följande:

”Att som påföljd fränkänna en stödtagare rätten till en förmån bör dock i materiellt hänseende stå i motiverad proportion till hurdana sysselsättningsfrämjande åtgärder som stått till buds och vilka omständigheter som kan läggas den arbetslösa till last (se GrUU 2/2012 rd, s. 2, GrUU 43/2001 rd, s. 3, och GrUU 46/2002 rd, s. 2).”

”Utskottet har å andra sidan inte ansett det oproblematiskt att arbetslösa trots flera försök inte nödvändigtvis lyckas leva upp till det aktivitetskrav som är kopplat till förmånernas nivå (GrUU 45/2017 rd, s. 5).”

”Enligt propositionsmotiven (s. 81) kan ändringarna i påföljderna inom utkomtskyddet för arbetslösa öka de arbetssökandes behov av utkomststöd. Grundlagsutskottet har ansett det vara oro-väckande att den föreslagna lagstiftningen kan antas styra dem som får sociala förmåner till att bli mottagare av utkomststöd, som är en förmån som kommer i sista hand. Utskottet har också påpekat att utkomststödet är förenat med en behovsprövning och utgiftskontroll som avviker från det övriga sociala trygghetssystemet (se också GrUU 8/2024 rd, stycke 4).”

Betänkande AjUB 9/2025 rd Reservation 1

”Grundlagsutskottet fäster dock särskild uppmärksamhet vid betydelsen av individuell prövning och tillräcklig utbildning för dem som gör denna prövning, särskilt när det gäller arbetssökande i utsatt ställning, för att säkerställa att de föreslagna skyldigheterna inte blir oskäligen eller alltför ovillkorliga.”

I och med åtstramningarna och nedskärningarna i denna proposition och proposition 116/2025 rd uppstår oskäligen situationer för arbetssökande. Sanktionerna för försummelser kommer att drabba samma människor. De sammantagna konsekvenserna kan äventyra den oundgängliga försörjning som ett människovärdigt liv förutsätter. Det är fullständigt orimligt. De nedskärningar i utkomststödet som föreslås i RP 116/2025 rd bör därför återtas. Dessutom bör de ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som ingår i denna proposition i huvudsak lämnas ogjorda.

Förskjutning av tyngdpunkten i sysselsättningstjänsterna

De nuvarande sysselsättningstjänsterna har blivit otillräckliga i förhållande till den nuvarande arbetslöshetssituationen. På grund av otillräckliga resurser, ett otillräckligt antal anställda och ett alltför stort antal kunder har tyngdpunkten i de sysselsättningstjänster som överförs till kommunerna alltför mycket förskjutits till att ge andra tjänster. Detta har kommit fram i sakkunnigutredanden till utskottet, både i samband med denna proposition och tidigare propositioner om hantering av arbetslösheten.

Av kunderna inom sysselsättningstjänster är 25—30 procent arbetssökande som behöver andra tjänster än sysselsättningstjänster, till exempel socialservice. Sysselsättningstjänsterna kan för närvarande inte i tillräcklig utsträckning koncentrera sig på sina kärnuppgifter. Detta syns bland annat i att aktiveringsgraden sjunker.

Kommunernas ekonomiska situation är en stor utmaning med tanke på att ordna effektiva och ekonomiskt tillräckliga sysselsättningstjänster. Anslagen för sysselsättningstjänster finns numera under allmänna medel i kommunernas budgetar, och då kämpar de om samma finansiering som kommunernas övriga viktiga basservice, bland annat undervisningen.

Propositionens konsekvenser

Enligt propositionen uppskattas de föreslagna ändringarna i den arbetssökandes serviceprocess och tjänster ”minska utgifterna inom de offentliga finanserna med cirka 1,08 miljoner euro per år. Ändringarna i påföljderna inom utkomstskyddet för arbetslösa beräknas minska den offentliga ekonomins utgifter för social trygghet med cirka 14,9 miljoner euro per år. Ändringarna stärker sammanlagt sysselsättningen med uppskattningsvis cirka 100—700 sysselsatta. Sysselsättnings-effekten minskar utgifterna inom de offentliga finanserna med uppskattningsvis cirka 2,5—16,8 miljoner euro per år. Kostnaderna för ändringarna i informationssystemen som orsakas av de föreslagna ändringarna beräknas uppgå till cirka 3,8 miljoner euro.”

Propositionen bedöms alltså inte ha några ordentliga effekter på sysselsättningen. Dess viktigaste mål är att underlätta serviceprocessen för arbetssökande. Det rekordsvaga sysselsättningsläge som regeringen Orpo åstadkommit och det obefintliga antalet lediga jobb har skapat en absurd situation för arbetssökande, där inte ens aktiva åtgärder från den arbetssökandes sida kan bidra till

Betänkande AjUB 9/2025 rd
Reservation 1

att förbättra situationen. Nedskränningarna i både förtjänstskyddet, bostadsbidraget och utkomststödet slår mot de arbetssökandes vardag utan att de ”åtgärder” som presenterats resulterar i bättre sysselsättning.

Reservationens ändringsförslag

Vi undertecknade föreslår att tröskeln för sanktioner för arbetskraftspolitiskt klandervärt förfarande enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa till skillnad från propositionen förblir oförändrad (*Reservationens ändringsförslag*). I det rådande sysselsättningsläget och ekonomiska läget finns det ingen anledning att skärpa sanktionerna — i synnerhet då samordningen av flera propositioner har varit otillräcklig och bedömningen av deras sammantagna konsekvenser för såväl arbetssökande som myndigheter och arbetsgivare är bristfällig.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men 2 a kap. 9 och 10 § i lagförslag 5 med ändringar. (Reservationens ändringsförslag)

Reservationens ändringsförslag

Lagförslag 5

2 a kap.

Förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda

9 §

Förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

En arbetssökande har under sju dagar efter en underlåtelse eller ett annat förfarande inte rätt till arbetslöshetsförmån, om han eller hon som arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som mottagare av arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. utan sådan orsak som avses i 11–14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak **under en period på 12 månader en andra gång**

1) uteblir från en inledande intervju som avses i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice eller från ett samtal om jobbsökning som avses i 34 § i den lagen,

1 a) med sitt eget förfarande, genom att uppges oriktiga eller bristfälliga uppgifter eller på något annat motsvarande sätt, är orsak till att det för honom eller henne inte ordnas ett sådant samtal om jobbsökning eller ett sådant kompletterande samtal om jobbsökning som avses i 34 och 35 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice,

6) låter bli att söka ett sådant arbete som arbetskraftsmyndigheten har anvisat den arbetssökande att söka eller genom sitt eget förfarande är orsak till att jobbsökningen inte leder till sysselsätt-

Betänkande AjUB 9/2025 rd
Reservation 1

ning, under förutsättning att minst sex månader har förflutit sedan en i 31 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice avsedd inledande intervju senast ordnades,

~~Närmare bestämmelser om tidpunkten för när en arbetssökande anses ha förfarit på det sätt som avses i 1 mom. 5 eller 6 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.~~

Ett sådant förfarande som avses i 1 mom. 5 och 6 punkten bedöms i dess helhet under varje granskningsperiod för jobbsökningsskyldigheten enligt 5 kap. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice.

10 §

~~Uppredade~~ *Återkommande* förfaranden i samband med jobbsökning och arbetskraftsservice

~~En arbetssökande som på nytt under 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § har inte rätt till arbetslöshetsförmåner (skyldighet att vara i arbete).~~

En arbetssökande som är arbetslös eller i lönesubventionerat arbete eller som får arbetslöshetsförmån enligt 3 kap. 3 § 3 mom. och utan sådan orsak som avses i 11—14 § eller en med dessa jämförbar giltig orsak under en period på 12 månader förfar på ett sådant sätt som avses i 9 § 1 mom. 1—12 punkten

1) en tredje gång, har under 14 dagar efter det förfarande som avses i bestämmelsen inte rätt till arbetslöshetsförmåner,

2) en fjärde gång eller fler än fyra gånger, har tills vidare efter det förfarande som avses i bestämmelsen inte rätt till arbetslöshetsförmåner innan rätten till förmåner återställs på det sätt som avses i 2 eller 3 mom. (skyldighet att vara i arbete).

Det som föreskrivs i 1 mom. och i 9 § tillämpas inte under den tid den arbetssökande enligt 1 mom. eller 9 § inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Det som föreskrivs i 1—8 § samt i 2 kap. 13 § 2 mom. och 14 § 3 mom. tillämpas inte under tiden för skyldighet att vara i arbete.

Helsingfors 26.11.2025

Lauri Lyly sd
Niina Malm sd
Piritta Rantanen sd
Timo Suhonen sd
Fatim Diarra gröna
Minja Koskela vänst

Betänkande AjUB 9/2025 rd Reservation 2

Reservation 2

Motivering

Centern välkomnar att till exempel ordnandet av samtal om jobbsökning i fortsättningen baserar sig på den arbetssökandes behov i stället för på en schablonmässig modell.

Regleringen bör lättas upp och man bör i högre grad lita på Arbetskraftsmyndighetens yrkesskicklighet och prövning från fall till fall. Innovativ och fördomsfri utveckling av hela jobbsökningsprocessen är en central del av förutsättningarna för att Arbetskraftsservicen ska lyckas.

Servicebehovet måste styra verksamheten, inte schablonmässig reglering. I stället för samtal som båda parterna upplever som onödiga bör resurserna riktas till tjänster för kundgrupper med stort servicebehov.

Den lindring av serviceprocessen som föreslås i propositionen går i rätt riktning, men räcker ännu inte till för att i tillräcklig grad lätta upp serviceproduktionen. Alltför detaljerade bestämmelser hindrar förnuftig utveckling av verksamheten och kan leda till underservice eller överservice.

År 2023 påpekade Statens revisionsverk (revisionsberättelse 16/2023) att den schablonmässiga serviceprocessen inte allokerar resurserna effektivt när det gäller att främja sysselsättningen, eftersom den inte beaktar de arbetssökandes varierande situationer och servicebehov. *Enligt revisionsverket leder den schablonmässiga processen för närvarande till överservice för självständiga arbetssökande och underservice för svårsysselsatta.*

Centern påminner om att också olika hälsoproblem kan hindra en person som anmält sig som arbetslös från att fullgöra sina lagstadgade jobbsökningsskyldigheter och ta del av service. Ur resurs- eller effektivitetsaspekt är det inte ändamålsenligt att vara arbetssökande om personen har så stora brister i arbets- och funktionsförmågan att han eller hon inte kan stödjas till arbete eller utbildning via Arbetskraftstjänster eller sektorsövergripande samarbete.

Centern anser att det vid sidan av kundstyrning är viktigt att Folkpensionsanstalten, kommunerna, sysselsättningsområdena och välfärdsområdena samarbetar smidigt, proaktivt och i rätt tid. Kunduppgifterna måste röra sig snabbt och utan onödig byråkrati mellan olika myndigheter. Dataskyddet får inte utgöra ett hinder för sådant samarbete mellan olika myndigheter som ligger i kundernas intresse och hindra olika myndigheter från att få en behövlig uppfattning om personsituation vid den aktuella tidpunkten. Att det tryggas att information förs vidare ligger framför allt i kundens intresse. På så sätt kan tjänsterna tillhandahållas snabbt, effektivt och verkningsfullt.

Arbetskraftsmyndighetens jobbsökarprofil för arbetssökande

På den riksomfattande serviceplattformen (Jobbmarknaden) kan vem som helst logga in för att skapa och publicera en jobbsökarprofil om sig själv. Med hjälp av den kan den arbetssökande hit-

Betänkande AjUB 9/2025 rd

Reservation 2

ta jobb som motsvarar hans eller hennes kunnande, medan arbetsgivare som loggat in på serviceplattformen kan söka och granska publicerade jobbsökarprofiler.

I fortsättningen ska arbetssökande vara skyldiga att skapa och publicera en jobbsökarprofil på serviceplattformen samt hålla profilen publicerad så länge jobbsökningen är i kraft. Om den arbetssökande inte skapar eller publicerar en profil inom utsatt tid, sköter Arbetskraftsmyndigheten skapandet och publiceringen.

Det föreslås emellertid undantag från skyldigheten att skapa och publicera profilen. En profil behöver inte skapas eller publiceras till exempel om den arbetssökande inte självständigt kan utnyttja serviceplattformen för att främja jobbsökningen och möjligheten att få arbete eller om det på grund av en annan orsak som hänför sig till den arbetssökande är uppenbart ogrundat att publicera en jobbsökarprofil.

På detta sätt kan man beakta arbetssökandenas individuella situation och faktiska möjligheter att utnyttja jobbsökarprofilen för sysselsättning. Profilen ska innehålla sådana uppgifter om den arbetssökandes utbildning, arbetserfarenhet, övriga kompetenser och arbetsönskemål som är väsentliga med tanke på arbetssökningen och möjligheterna att få arbete. Dessutom kan den efter arbetssökandens övervägande innehålla en fritt formulerad presentation och länkar till tjänster utanför serviceplattformen.

Centern anser inte att den föreslagna nya lagstadgade uppgiften för Arbetskraftsmyndigheten att skapa kundens jobbsökarprofil är en god idé. Skyldigheten riktar Arbetskraftsmyndighetens resurser till en helt ny arbetsdryg uppgift, trots att syftet med lagförslaget är att underlätta serviceprocessen och göra den mindre schablonmässig.

Skyldigheten att utarbeta och publicera en jobbsökarprofil för de arbetssökande som inte själva klarar av det ökar avsevärt Arbetskraftsmyndigheternas arbetsbörda och administrativa börda. Detta gäller särskilt situationer där kunden inte har tillgång till egen apparat eller behöver personlig hjälp med att skapa en profil. Avsikten med den obligatoriska publiceringen av jobbsökarprofiler är i praktiken att stödja arbetsförmedlingen, men ändringens faktiska konsekvenser för sysselsättningen förblir oklara.

Arbetsgivaren kan få en felaktig bild av arbetstagaren och en profil som skapas av tvång ger ingen bild av genuin motivation till arbetsmarknaden. Utgångspunkten bör därför vara att det är frivilligt för arbetssökanden att skapa en profil och man bör uppmuntra honom eller henne. Obligatorisk publicering av jobbsökarprofiler kommer knappast att ha önskad effekt. Jobbsökarprofiler som skapas bara på grund av lagen är sannolikt av sämre kvalitet, vilket minskar hela databasens värde för arbetsförmedlingen. Arbetsgivarna kan inte lita på att de arbetssökande som presenteras i databasen är motiverade till arbete om utarbetandet av profilen grundar sig på tvång.

Bedömningen av nuläget försvåras av att det inte finns exakta uppgifter om varför den förpliktande verkan som lagen om utkomstskydd för arbetslösa förutsätter förverkligas dåligt. Att utreda detta skulle göra det lättare att skapa en uppfattning av hur en arbetslös arbetssökandes skyldigheter i praktiken fullgörs och vad Arbetskraftsmyndighetens arbetsinsats i praktiken går åt till. Verksamheten utvecklas och förenklas genom att utreda de belastande delarna av processerna och

Betänkande AjUB 9/2025 rd
Reservation 2

förenkla regleringen i fråga om dem samt genom att sätta sig in i eventuella brister i skyldigheterna.

Centern välkomnar att till exempel ordnandet av samtal om jobbsökning i fortsättningen baserar sig på den arbetssökandes behov i stället för på en schablonmässig modell.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner två uttalanden. (Reservationens förslag till uttalanden)

Reservationens förslag till uttalanden

- 1. Riksdagen förutsätter att reformens konsekvenser följs systematiskt såväl lokalt och regionalt som nationellt, med särskilt fokus på hur reformen påverkar regionernas livskraft.*
- 2. Riksdagen förutsätter att det utreds i vilken mån de jobbsökarprofiler som arbetskraftsmyndigheterna utarbetar å arbetssökandenas vägnar sysselsätter arbetskraftsmyndigheterna och hur väl de bidrar till att den arbetssökande får arbete.*

Helsingfors 26.11.2025

Tuomas Kettunen cent
Olga Oinas-Panuma cent